

Gdańsk, dnia 28 stycznia 1981 r.

K O M U N I K A T

W z w i ą z k u ze stanowiskiem Ministerstwa Oświaty i Wychowania zajętych wobec postulatów nr 5 i 6 Krajowej Komisji Koordynacyjnej Pracowników Oświaty i Wychowania NSZZ "Solidarność" odbyło się w dniach 26 - 28 stycznia 1981 roku w Gdańsku spotkanie zespołów Krajowej Komisji Koordynacyjnej Pracowników Oświaty i Wychowania NSZZ "Solidarność" i Głównej Kwatery Związku Harcerstwa Polskiego, przy współudziale przedstawiciela Ministerstwa Oświaty i Wychowania.

W toku spotkania określono wspólne stanowisko w sprawach, które mają zasadnicze znaczenie dla pełnej realizacji oczekiwanej przez społeczeństwo odnowy Związku Harcerstwa Polskiego oraz płaszczyzn współdziałania w problemach interesujących ZHP i NSZZ "Solidarność".

Ustalono :

- ZHP jest z istoty swojej organizacją ideową i wychowawczą, tzn. wychowującą człowieka ideowego, czyli kierującego się w życiu wyższymi celami - dobrem narodu i ludzi pracy. Swoje ideały wychowawcze określa w Prawie i Przysiężeniu Harcerskim.
Rozumiejąc odpowiedzialność społeczną oraz polityczny wymiar swego udziału w procesie wychowania polskich dzieci i młodzieży harcerstwo winno jednoznacznie określać się jako organizacja dążąca do kształtowania jednostki na dobrego Polaka, człowieka zdrowego moralnie, aktywnego społecznie i sprawnego fizycznie. Powinno to znaleźć odzwierciedlenie w Statucie ZHP i Zobowiązaniu Instruktorskim.
- Harcerstwo musi być organizacją samodzielną i niezależną. Współpraca z innymi organizacjami powinna być oparta na zasadach partnerstwa z wykluczeniem form podległości instytucjonalnej.
- ZHP jest organizacją świecką, wychowującą w duchu tolerancji i poszanowania przekonań innych ludzi. Nie może nikomu narzucać światopoglądu. Powinno umożliwiać wykonywanie praktyk religijnych przez odpowiednią organizację prowadzonych zajęć, nie organizując życia religijnego w Związku.
- Harcerstwo powinno być szkołą demokracji. Rozróżnić należy dwie płaszczyzny demokracji w ZHP : pierwsza związana jest z metodyką Związku i realizowana jest przede wszystkim w drużynach i szczeplach, druga określa sposób wyboru i zakres kompetencji władz ZHP.
Zespół GK ZHP przekaze Komisji Zjazdowej i VII Zjazdowi ZHP następujące sprawy wewnętrzne organizacyjne będące wyrazem wspólnego z KKK Pracowników Oświaty i Wychowania NSZZ "Solidarność" stanowiska :
opracowania przez GK ZHP projektu nowej ordynacji wyborczej opartej na zasadach demokratycznych, która przed zatwierdzeniem powinna być przedmiotem dyskusji w środowiskach instruktorskich.

- stosowania zasady, że wybór funkcyjnych przez właściwe rady i konferencje następuje w sposób nieskępowany, niezależny od nacisku władz administracyjnych lub politycznych i zgodny z ordynacją wyborczą o której mowa wyżej.
- skrócenia kadencji rad hufców do dwóch lat.
- ograniczenia do dwóch ilości kolejnych kadencji, w których można będzie pełnić tę samą funkcję w Radzie Naczelnej i Głównej Kwaterze oraz Radzie i Komendzie Chorągwi.
- opracowania projektu regulaminu Komisji Rewizyjnych, tak aby mogły one w pełni realizować funkcje kontrolne oraz występować z wnioskami i zaleceniami pokontrolnymi również w sprawach programowych.

Ponadto Zespół GK ZHP prześle Komisji Zjazdowej i VII Zjazdowi

- następujące sprawy, co do których nie osiągnięto jednomyślności :
- KKK Pracowników Oświaty i Wychowania NSZZ "Solidarność" uznaje, że powinno się przyjąć zasadę, że czynne i bierne prawo wyborcze do władz ZHP przysługuje tylko instruktorom mianowanym oraz zasadę rozdzielania władzy uchwałodawczej od wykonawczej w myśl której rada hufca, rada chorągwi i rada naczelna wybierać powinny spośród siebie przewodniczących, którzy nie mogą być członkami komend i Głównej Kwatery.
 - Zespół GK ZHP opowiada się za utrzymaniem sformułowanej w statucie zasady, że czynne i bierne prawo wyborcze mają instruktorzy harcerscy i harcerze po ukończeniu 16 lat. Poza tym zespół GK ZHP uważa, że rozdział organów uchwałodawczych od wykonawczych nie uzyskał w większości poparcia w dyskusjach na konferencjach sprawozdawczych - wyborczych hufców i chorągwi. Główna Kwatera ZHP jest natomiast zainteresowana dalszym umacnianiem rad i rozszerzaniem ich kompetencji.

5. Podstawowym środkiem wychowawczym ZHP powinien być przykład osobisty instruktora. Dlatego instruktorów musi obowiązywać przestrzeganie w całości reżimowości Prawa Harcerskiego.

6. Treści wychowawcze muszą być dostosowane do rozwoju psychofizycznego dzieci i młodzieży. W związku z powyższym pojęcia ideologiczne należy formułować w języku zrozumiałym dla wychowanków. Dotyczy to szczególnie tak ważnych dokumentów jak Przyrzeczenie Harcerskie, regulaminy gwiazdek zachowywanych, stopni harcerskich i sprawności. Należy także w szerszym stopniu wprowadzić do tych regulaminów wymogi kształtowania tężyzny fizycznej, gospodarności i rozwoju kulturalnego.

7. Harcerstwo powinno konsekwentnie stosować specyficzne dla siebie, inne niż szkoła metody działania.

8. Dla zapewnienia ciągłości wychowawczej należy przywrócić jedność organizacyjną, metodyczną i programową Związku, poprzez ponowne wprowadzenie tradycyjnej metodyki, nazewnictwa i umundurowania harcerskiego w drużynach działających na terenie szkół ponadpodstawowych.

9. Dla skutecznego wychowania konieczne jest przywrócenie zasady społeczno-ego charakteru pracy kadry instruktorskiej. Należy :

- zatrudniać instruktorów tylko w koniecznych wypadkach tam, gdzie brakuje kadry społecznej, głównie na stanowiskach finansowo - administracyjnych. Wynagrodzenie musi pochodzić z budżetu ZHP.
- dopuścić działanie kilku hufców na terenie jednostki administracyjnej /miasto, dzielnica/ oraz tworzenie hufców na terenie kilku podstawowych jednostek administracyjnych - umożliwi to między innymi społeczne pełnienie funkcji komendanta Hufca.
- podjąć wspólne działania stwarzające sprzyjający klimat i gwarantujące udzielanie instruktorom urlopów społecznych dla pełnienia funkcji wychowawczych w HAL i HAZ oraz uczestnictwo w niezbędnych szkoleniach - urlopowanie powinno także obejmować kadrę pozainstruktorską /służba zdrowia, personel gospodarczy i techniczny/.
- przedsięwziąć starania umożliwiające instruktorom - studentom zaliczenie praktyk robotniczych i niektórych zawodowych poprzez pełnienie

odpowiednich funkcji na obozach i innych formach harcerskiego wypoczynku. W związku z faktem, że w praktyce napotyka się na duże trudności z urlopowaniem instruktorów, GK ZHP wspólnie z KKK Pracowników Oświaty i Wychowania NSZZ "Solidarność" wystąpi do Prezeša Rady Ministrów o nowelizację odpowiednich przepisów w tym względzie.

10. W celu właściwego wychowania gospodarczego oraz kształtowania umiejętności organizatorskich należy:

- zwiększyć samodzielność gospodarczo finansową szczepli i drużyn,
- preferować organizowanie obozów samodzielnych drużyn i szczepli ze względu na pełniejszą możliwość bezpośredniego wpływu harcerzy na program organizację i gospodarkę,
- uprościć przepisy finansowe Harcerskiej Akcji Letniej i Harcerskiej Akcji Zimowej,
- nawiązać współpracę ZHP ze związkami zawodowymi w sprawie utrzymania i budowy maszyn obozowych.

11. Niezależność harcerstwa od szkoły, jest podstawowym warunkiem skuteczności działania organizacjami. Władze szkolne powinny:

- stworzyć atmosferę i warunki sprzyjające pracy jednostek harcerskich
- zerwać z praktyką kierowania do pracy etatowej ZHP na zasadzie nakazu administracyjnego - praca instruktorska może być podejmowana wyłącznie dobrowolnie,
- podkreślać autorytet nauczycieli pełniących społeczne funkcje w ZHP,
- uznać rangę instruktorów spoza zawodu nauczycielskiego / w tym również uczniów szkół ponadpodstawowych/ pełniących funkcje instruktorskie w szczeplach,
- odciążyć instruktorów - nauczycieli, pełniących społecznie funkcje w ZHP od wszelkich dodatkowych zajęć z dziećmi i młodzieżą.

Główna Kwatera powinna doprowadzić do pozyskania niezbędnej ilości etatów, płatnych z budżetu ZHP, tylko tam, gdzie dla zapewnienia pracy harcerskiej brakuje społecznej kadry instruktorskiej. Szczęp nie musi ograniczać terenu swojego działania tylko do jednej szkoły - może działać na terenie jednego lub kilku środowisk /szkoła, wieś, osiedle/. Władze oświatowe nie mogą oceniać szkół za pracę jednostek harcerskich działających na ich terenie.

12. Spółeczeństwo tradycyjnie zainteresowane jest pracą harcerstwa. Musi ono być rzetelnie i systematycznie informowane o rzeczywistych problemach i osiągnięciach organizacji. Przedstawiciele władz powinni odpowiadać za treść przekazywanych informacji przed radami odpowiednich szczepli.

13. Projekty dokumentów, wprowadzających zmiany w programie, metodyce i strukturach organizacyjnych ZHP należy podawać do wiadomości i konsultować z ogółem instruktorów. Powyższe dotyczy również wyników prac komisji przed VII Zjazdem ZHP. Projekty tych dokumentów i zmian powinny być opublikowane i upowszechnione.

14. Główna Kwatera ZHP stworzyła warunki do działalności Kręgi Instruktorów Harcerskich im. Andrzeja Małkowskiego w poszczególnych chorągwiach i hufcach, rejestrując je i włączając w nurt instruktorskiej dyskusji w okresie kampanii sprawozdawczo wyborczej Związku. Główna Kwatera widzi

w działalności kręgi im. Andrzeja Małkowskiego ważny nurt w poprawie harcerskiego działania i ich poczynaniom będzie dalej sprzyjać. Główna kwatera uznała, że w myśl statutu nie jest władna zalegalizować "Porozumienia Kręgi Instruktorów Harcerskich im. A. Małkowskiego" w związku z czym problem ten wniosła do komisji opracowującej poprawki do statutu ZHP. Zespół powołany przez Główną Kwaterę ZHP do prowadzenia rozmów z KKK Pracowników Oświaty i Wychowania NSZZ "Solidarność", po zaznajomieniu się z stanowiskami i motywacją przedstawionymi w dyskusji, uważa za słuszną przedłożenie wniosków o zatwierdzenie porozumienia Kręgi Instruktorów Harcerskich im. A. Małkowskiego na najbliższe posiedzenie Rady Naczelnej ZHP, na którym zapadnie decyzja w tej sprawie.

15. Główna Kwatera ZHP zaprosi przedstawicieli Krajowej Komisji Porozumiewawczej NSZZ "Solidarność" i Krajowej Komisji Koordynacyjnej Pracowników Oświaty i Wychowania NSZZ "Solidarność" na VII Zjazd Związku Harcerstwa Polskiego.

W dalszej części spotkania uznano, że w ramach społecznego ruchu przyjaźni harcerstwa NSZZ "Solidarność" może tworzyć sprzyjający klimat dla działalności wychowawczej ZHP, aktywizować dorosłe społeczeństwo do pracy wychowawczej z dziećmi i młodzieżą, ułatwiać rozwiązywanie problemów natury wychowawczej, organizacyjnej i materialnej. Tak rozumiana współpraca powinna służyć zapewnieniu warunków do pracy harcerstwa.

1. Krajowa Komisja Koordynacyjna Pracowników Oświaty i Wychowania NSZZ "Solidarność" i Główna Kwatera ZHP widząc potrzebę dalszego rozwijania rzecznicstwa spraw dzieci i młodzieży podejmą wspólne działania w celu rozwiązywania istotnych problemów :

- żywienia i dożywiania uczniów
- udzielania uczniom pomocy stypendialnej
- powiększenia bazy internatów i burs
- zapewnienia bezpiecznego i wygodnego dojazdu do szkół
- ochrony zdrowia uczniów, zapewnienia powszechnego dostępu do placówek leczniczych i profilaktycznych.

2. KKK Pracowników Oświaty i Wychowania NSZZ "Solidarność" będzie dążyć do stworzenia klimatu sprzyjającego powstawaniu bazy do działalności ZHP tj do :

- zapewnienia drużynom i szczeptom harcówek, udostępnienia świetlic, klubów, obiektów sportowo kulturalnych, sprzętu obozowego i biwakowego itp
- udostępnienia właściwie przygotowanych i zagospodarowanych obiektów szkolnych i placówek wychowawczych dla potrzeb kolonii zuchowych i zim

3. KKK Pracowników Oświaty i Wychowania NSZZ "Solidarność" uważa, że w realizacji programu wychowawczego ZHP wskazane jest :

- aktywizowanie członków Związku do współdziałania z harcerstwem w rozwijaniu i zaspokajaniu zainteresowań kulturalnych, społecznych, technicznych, sportowych i turystycznych dzieci i młodzieży.
- umożliwianie drużynom i szczeptom zwiedzania zakładów pracy, poznawania technicznych warunków produkcji i pracy załóg oraz udzielanie pomocy w realizacji innych form orientacji zawodowej.
- podejmowanie patronatów zakładów pracy nad szczeptami i drużynami harcerskimi.

4. KKK Pracowników Oświaty i Wychowania NSZZ "Solidarność" uznając za słuszne wnioski Głównej Kwatery ZHP dotyczące organizacji wypoczynku dzieci i młodzieży podejmie działania zmierzające do realizacj następujących form pomocy przez zakład pracy :

- udostępnienie zakładowych ośrodków wypoczynkowych na lokalizację zimowisk i kolonii zuchowych.
- udostępnienie drużynom i szczeptom zakładowej i związkowej bazy sportowo turystycznej i kulturalnej.
- pokrywanie z funduszu socjalnego pełnych kosztów udziału w obozach harcerzy - dzieci pracowników zakładów, biorąc pod uwagę, że koszt organizacji jest często o wiele niższy niż kolonii zakładowych.
- zapewnienia transportu zakładowego dla akcji obozowych, organizowania wycieczek, biwaków i innych form nieobozowego wypoczynku.

Krajowa Komisja Koordynacyjna Pracowników Oświaty i Wychowania NSZZ "Solidarność" i Główna Kwatera Związku Harcerstwa Polskiego uznają za potrzebne kontynuowanie wymiany poglądów i wzajemnych kontaktów.

Komunikat podpisali :

Z ramienia Głównej Kwatery ZHP :

Z ramienia KKK Pracowników Oświaty i Wychowania NSZZ Solidarność :

- Piotr Łapa hm PL - Z-ca Naczelnika ZHP
- Piotr Grzązek hm - Komendant Lubelskiej Chorągwi
- Władysław Gut hm PL - Czł. RN ZHP, Komendant Wrocławskiej Chorągwi
- Julian Nuckowski hm - instruktor GK ZHP
- Wanda Pilawska hm PL - Czł. RN ZHP, Kierownik Wydziału GK ZHP
- Urszula Sobkowiak hm - Czł. Rady Hufca Bydgoszcz
- Kazimierz Sokołowski hm Czł. RN ZHP
- Ryszard Wosiński hm PL Czł. Prezydium RN ZHP
- Wanda Zając hm Pl Czł. RN ZHP, Kierownik Wydziału GK ZHP.
- Marek Ziemiński hm - Kierownik Wydziału GK ZHP
- Roman Lewtak - Przewodniczący Krajowej Komisji Koordynacyjnej Pracowników Oświaty i Wychowania NSZZ "Solidarność"
- Krzysztof Bruski hm
- Stanisław Czopowicz hm
- Henryk Jagiełło hm
- Zofia Kuropatwińska phm
- Krystyna Muszyńska org
- Danuta Nowakowska
- Stanisław Porębski hm
- Jan Sielicki hm
- Piotr Stawiński hm
- Waldemar Uziak hm
- Wiesław Weisło phm
- Halina Wiśniewska hm PL

przy udziale :

- Tadeusz Morawski - Wicedyrektor Departamentu w Ministerstwie Oświaty i Wychowania.

